

Wrocław, 23 marca 2016

Streszczenie rozprawy doktorskiej Krzysztofa Orlika

pt. „**Ekonomia behawioralna w wyjaśnianiu zjawisk**

makroekonomicznych ze szczególnym uwzględnieniem kryzysów ekonomicznych”

Promotor: prof. dr hab. Marian Noga

Promotor pomocniczy: dr Magdalena Kinga Stawicka

Podstawowym celem rozprawy jest krytyczna analiza koncepcji ekonomii behawioralnej i konfrontacja ich z osiągnięciami ekonomii głównego nurtu w zakresie zagadnień makroekonomicznych. Szczególna uwaga została poświęcona tematyce przebiegu cyklu koniunkturalnego, a zwłaszcza kryzysów gospodarczych i finansowych.

Rozdział pierwszy zarysowuje pojęcie nurtu ekonomii behawioralnej na tle wzajemnych relacji ekonomii i innych nauk społecznych. Istotne było przeanalizowanie kwestii racjonalności działań, jako że modelach ekonomii behawioralnej podkreślane są odstępstwa od normatywnej rozumianej racjonalności wynikające z ograniczeń natury ludzkiej. Rozdział drugi rozważa implikacje wpływu sposobu funkcjonowania umysłów ludzkich, na podejmowanie decyzji o charakterze ekonomicznym. Ograniczenia poznawcze i dotyczące możliwości przetwarzania informacji przez umysł ludzki oraz brak dostępu do pełnej informacji prowadzą m. in. do operowania heurystykami ale też błędów poznawczych i błędów analitycznych. Objąsnił mechanizmy decyzyjne, a zwłaszcza wynikające z teorii perspektywy, mentalnego księgowania i hiperbolicznego dyskontowania w czasie oraz przedstawiono ekonomiczne relacje o charakterze społecznym.

Rozdział trzeci stanowi zasadniczą prezentację i analizę szerokiego spektrum zagadnień makroekonomicznych w ujęciu ekonomii behawioralnej w konfrontacji z poglądami ekonomistów głównego nurtu. Podstawowe tezy jakie pojawiają się w poglądach ekonomistów behawioralnych to: 1. bezrobocie nie jest zjawiskiem dobrowolnym, a pracodawcy przywiązują wagę do kwestii uczciwości i wzajemności, 2. nie istnieje tylko jeden możliwy poziom równowagi pomiędzy inflacją i bezrobociem, 3. polityka monetarna powinna koncentrować się na minimalizacji poziomu bezrobocia, 4. mentalne księgowanie i hiperboliczne dyskontowanie w czasie tłumaczy niewystarczający poziom oszczędności, zwłaszcza emerytalnych, a stosowanie opcji domyślnej pozwala zwiększyć poziom oszczędności w gospodarce, 5. nadmierna zmienność rynków finansowych istotnie wpływa na intensywność fluktuacji w ramach cyklu ekonomicznego, w tym prowadzi do powstawania baniek spekulacyjnych i krachów na rynkach aktywów, 6. wzrost skali istnienia grup

zmarginalizowanych społecznie można ograniczać przy pomocy opisanych metod polityki socjalnej. W ostatnim rozdziale uwaga skupiona została na wykorzystaniu wypracowanych uprzednio narzędzi analitycznych do badania przebiegu kryzysu ekonomicznego i finansowego. W konkluzji można stwierdzić, że źródła kryzysów, poza klasycznie wymienianymi, wynikają ze „zwierzęcych instynktów”, czyli endogenicznych fal optymizmu i pesymizmu, które stanowią kluczowe przyczyny narastania i pęknięcia baniek na rynkach aktywów, a potem przejścia gospodarki w fazę kryzysu. Pracę kończy zestawienie postulatów ekonomistów behawioralnych dotyczących przeciwdziałania kryzysom ekonomicznym. Wszystkie powyższe rozważania pozwoliły na potwierdzenie hipotezy badawczej mówiącej, że osiągnięcia ekonomii behawioralnej możliwe są do wykorzystania przez ekonomię głównego nurtu zarówno w procesie analizy jak i formułowania polityki gospodarczej.